

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému: „Účasť občianskej spoločnosti v boji proti organizovanému zločinu a terorizmu“

(2006/C 318/26)

Komisia sa 28. októbra 2005 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva požiadať Európsky hospodársky a sociálny výbor o vypracovanie prieskumného stanoviska: „Účasť občianskej spoločnosti v boji proti organizovanému zločinu a terorizmu“

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo, poverená prípravou prác na túto tému, prijala svoje stanovisko 13. júla 2006. Spravodajcovia: páni RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO, PARIZA CASTAÑOS a CABRA DE LUNA.

Na svojom 429. plenárnom zasadnutí 13. a 14. septembra 2006 (schôdza z 13. septembra 2006) Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal 182 hlasmi za, 6 hlasmi proti, pričom 11 sa hlasovania zdržali nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Pani Margot Wallström, podpredsedníčka Európskej komisie, požiadala EHSV, aby vypracoval prieskumné stanovisko na tému: „podmienky a priority účasti občianskej spoločnosti a úloha spolupráce verejného a súkromného sektora v boji proti organizovanému zločinu a terorizmu“. Táto problematika je v Európe veľmi dôležitou politickou a spoločenskou témou a EHSV v nej zohráva kľúčovú rolu. Napriek skutočnosti, že terorizmus a organizovaný zločin sú problémy, ktorých podstata je rozličná, stanovisko sa na žiadosť Komisie zaoberá obidvomi týmito fenoménmi.

1.2 Haagsky program predstavuje všeobecný politický rámec, ktorý definuje stratégiu Európskej únie v otázkach slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. EHSV prijal stanovisko ⁽¹⁾, v ktorom sa hovorí, že: „EHSV si praje efektívnu politiku bezpečnosti, ktorá by chránila občanov v slobodnej a otvorenej spoločnosti v rámci spravodlivosti a zákonnosti“. EHSV sa v spomínanom stanovisku vyjadril, že európska bezpečnostná politika musí nájsť rovnováhu vo vzťahu k slobode a ochrane základných ľudských práv.

1.3 Vo finančnom výhľade je naplánované vypracovanie dôležitých programov v oblasti boja proti terorizmu a zločinu. EHSV prijal stanovisko ⁽²⁾, v ktorom sa hovorí, že: „Ochrana základných práv, slobôd a bezpečnosti je zodpovednosťou všetkých.“

1.4 Komisia nedávno vydala oznámenie „Nábor teroristov – boj proti faktorom, ktoré prispievajú k násilnej radikalizácii“ ⁽³⁾, ktoré stanovuje primerané ciele, ako predchádzať náboru do teroristických skupín.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV z 15.12.2005 na tému: „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Haagsky Program: Desť priorít na nasledujúcich päť rokov – Partnerstvo pre európsku obnovu v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“ Spravodajca: pán Pariza (Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006).

⁽²⁾ Stanovisko EHSV zo 14.12.2005 na tému: „Návrh rozhodnutia Rady na vytvorenie špecifického programu *Prevenčia, pripravenosť a riadenie následkov terorizmu*, na obdobie rokov 2007-2013. Všeobecný program **Bezpečnosť a ochrana slobôd**“ Spravodajca: pán Cabra de Luna (Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006).

⁽³⁾ KOM(2005) 313, konečné znenie, 21.09.2005.

1.5 Na žiadosť pani Margot Wallström, podpredsedníčky Európskej komisie, sa toto stanovisko zaoberá bezpečnosťou z pohľadu účasti občianskej spoločnosti a spolupráce verejného a súkromného sektora, i keď tento termín možno nie je presný, pretože výraz „občianska spoločnosť“ sa vzťahuje na spoločenské organizácie iného charakteru než súkromné podniky. Spolupráca súkromných podnikov a prevádzkovateľov s verejnými orgánmi je dôležitá z pohľadu operatívnej a bezpečnosti. Občianska spoločnosť zohráva dôležitú úlohu pri šírení hodnôt právneho systému a aktívnom prispievaní k demokracii.

2. Závery

2.1 Občianska spoločnosť zohráva dôležitú úlohu pri šírení hodnôt právneho systému a aktívnom prispievaní k demokracii. Organizácie občianskej spoločnosti v Európe zohrávajú veľmi pozitívnu sociálnu činnosť a propagujú aktívne európske občianstvo a participatívnu demokraciu. Avšak tieto organizácie nemôžu a ani nesmú nahradiť vnútroštátne a európske orgány a ich akčné opatrenia.

2.2 EHSV nemôže pripustiť, aby teroristi a páchatelia trestných činov unikali spravodlivosti kvôli tomu, že vnútorné hranice Európskej únie bránia aktivitám polície a súdov. EHSV dôrazne žiada inštitúcie Európskej únie a členských štátov, aby vypracovali a začali uplatňovať spoločnú stratégiu boja proti terorizmu a ukončili súčasný stav, keď sa rozhodnutia robia „za horúca“.

2.3 EHSV sa domnieva, že súčasná situácia, keď spolupráca prebieha na čisto medzivládnej úrovni, je prinajmenšom nepostačujúca a často neúčinná, a preto podporuje uznesenie Európskeho parlamentu, podľa ktorého by sa o bezpečnostných opatreniach malo hlasovať kvalifikovanou väčšinou a nie jednoducho, ako tomu je doposiaľ, pričom rozhodnutia by sa mali prijímať na základe metódy Spoločenstva. Pokiaľ ide o otázky bezpečnosti, je treba „viac Európy“.

2.4 EHSV navrhuje, aby sa Europol transformoval na európsku agentúru pod záštitou politického alebo súdneho orgánu na európskej úrovni a zohrával dôležitejšiu úlohu než súčasnú rolu koordinátora, a aby v čo najkratšom čase získal vlastné operatívne kapacity pre vyšetrovania na celom území Európskej únie v spolupráci s policajnými orgánmi členských štátov.

2.5 EHSV podporuje iniciatívu Európskeho parlamentu, ktorý členským štátom odporúča upraviť svoje trestno-právne predpisy, aby teroristické činy zahrnuté v rámcovom rozhodnutí boli klasifikované ako nepremlčateľné. EHSV podporuje návrh, aby tieto trestné činy spadali pod súdnu právomoc Medzinárodného súdneho dvora.

2.6 EHSV navrhuje, aby sa podporovali školské programy na európskej úrovni a vzdelávacie aktivity určené mladým ľuďom, aby tak získali občianske vzdelanie, ktoré vstúpuje demokratické hodnoty, ako sú rovnosť, tolerancia a pochopenie kultúrnej rozmanitosti. Cieľom je pripraviť mladých ľudí a vyzbrojiť ich zručnosťami na to, aby sa nechytili do pascí tých, ktorí propagujú radikálne myšlienky a násilie.

2.7 V boji proti násilnej radikalizácii je dôležité, aby orgány Európskej únie a členských štátov konzultovali organizácie občianskej spoločnosti, ktoré aktívne pracujú na posilňovaní dialógu medzi náboženstvami a kultúrami, a ktoré bojujú proti rasizmu, xenofóbii, netolerancii a násilnému extrémizmu. Cieľom je oslabiť napätie, ktoré živí radikalizmus a násilie. Vytvorenie platforiem pre spoluprácu medzi verejným a súkromným sektorom na miestnej úrovni môže byť pozitívne pri riešení, okrem iného, aj týchto otázok. Európska únia aj členské štáty by mali podporovať vytvorenie takýchto platforiem.

2.8 EHSV navrhuje inštitúciám Európskej únie vypracovať právny rámec minimálnych noriem, ktoré by zaručovali ochranu a uznanie obetí terorizmu. EHSV zároveň navrhuje, aby sa aktivity členských štátov v tejto oblasti riadili podrobne vypracovanými štandardami, odporúčaniami, osvedčenými postupmi a usmerneniami na ochranu obetí terorizmu.

2.9 EHSV opäť zdôrazňuje potrebu, aby Európska únia disponovala spoločnou legislatívou, ktorá by umožňovala poskytovať obetiam takýchto trestných činov odškodnenie.

2.10 EHSV vyžaduje, aby sa bezodkladne zaviedli do praxe odporúčania medzinárodnej finančnej akčnej jednotky pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Žiada preto členské štáty, aby podnikli potrebné právne kroky smerujúce k uplatneniu spomínaných odporúčaní.

2.11 EHSV vyzýva médiá, hlavne verejno-právne, aby vypracovali primerané kódexy správania a aby spolupracovali s úradmi. Týmto spôsobom by bola zaručená dôstojnosť a súkromie obetí pri rešpektovaní slobody tlače. Je potrebné vyhnúť sa takému spravodajstvu, ktoré by napomáhalo propagandistickým záujmom teroristických skupín.

2.12 EHSV podporuje vytvorenie európskej platformy pre spoluprácu verejného a súkromného sektora, ktorú navrhla Komisia a nazdáva sa, že je nevyhnutné získať prostriedky na realizáciu výsledkov spolupráce verejných sektorov jednotlivých členských štátov ako aj spolupráce Únie s členskými štátmi. V tomto zmysle sa nazdáva, že je potrebné vytvoriť široký priestor pre spoluprácu, ktorý by umožnil vzájomnú súčinnosť, potrebnú v boji proti organizovanému zločinu a terorizmu, pričom nesmie dôjsť k zásahu do kompetencií EHSV. V bode 13.4.2. tohto stanoviska sú uvedené prioritné ciele, ktorými by sa podľa EHSV mala riadiť spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom.

3. Hodnoty a princípy Európskej únie

3.1 Návrh Zmluvy o Ústave pre Európu definuje hodnoty, princípy a ciele Európskej únie. Charta základných práv zaisťuje rovnováhu medzi bezpečnosťou a slobodou a právami všetkých osôb, okrem iného aj právom na ochranu osobných údajov.

3.2 Najväčšie nebezpečenstvo pre demokratické systémy, pre ich stabilitu a ďalší rozvoj nespočíva v útokoch zvonku, ale v strate vitality, dynamiky a spoločenskej podpory v rámci vlastných inštitúcií.

3.3 Veľkým víťazstvom pre Európu je, že dokázala nastoliť **právny systém** ako najlepší spôsob demokratického usporiadania moci.

3.4 Sociálny právny systém znamená na jednej strane vykonávanie moci, ktorá podlieha právu, právnenému štátu a rastúcej požiadavke na demokratickú legitimitu, a na strane druhej prístup všetkých občanov k tovarom a službám v podmienkach rovnosti príležitostí a zaobchádzania.

4. Terorizmus a organizovaný zločin sú útokmi na právny systém

4.1 Terorizmus je jedným z hlavných celosvetových problémov. V súčasnosti ide o jeden z kľúčových problémov pre Európu. Európania trpia hrozbou terorizmu, ktorý môže mať rôzny ideologický pôvod, pričom v posledných rokoch dochádza k prejavom veľmi nebezpečného medzinárodného terorizmu – radikálneho islamizmu. Definovať medzinárodný terorizmus je veľmi ťažké, a preto toto stanovisko vychádza z definície, ktorú schválila Rada 13. júna 2002 (*).

(* Pozri pozn. pod čiarou č.1 v dokumente KOM(2005) 313, konečné znenie, v ktorom sa hovorí: „že každý členský štát prijme opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa úmyselné činy, na ktoré sa odkazuje pri deviatich výslovne uvedených trestných činoch definovaných v národných právnych poriadkoch, ktoré môžu vzhľadom na svoju povahu a súvislosti spôsobiť závažnú ujmu štátu alebo medzinárodnej organizácii, ak sú spáchané s cieľom závažným spôsobom zastrašiť obyvateľstvo, neprimerane si od vlády alebo medzinárodnej organizácie vynútiť určité konanie alebo zdržanie sa určitého konania, alebo závažným spôsobom destabilizovať alebo zničiť základné politické, ústavné, hospodárske alebo sociálne štruktúry štátu alebo medzinárodnej organizácie, považovali za teroristické trestné činy.“

4.2 V Európe pôsobia tiež mnohé zločinecké siete ⁽⁵⁾, ktoré majú veľkú moc. Niektoré pôsobia na národnej úrovni, ale tie najnebezpečnejšie dosahujú európske a svetové rozmery. V Palerme v roku 2002 OSN prijala medzinárodný dohovor ⁽⁶⁾ týkajúci sa tejto problematiky.

4.3 Terorizmus a organizovaný zločin oslabujú a vystavujú riziku samotnú podstatu štátu: zákonný monopol na použitie sily. My, Európania, vieme, že terorizmus predstavuje skutočnú hrozbu, proti ktorej musíme bojovať, avšak občania si už menej uvedomujú nebezpečenstvo organizovaného zločinu, ktorý preniká do inštitúcií a do spoločnosti a má silný korupčný vplyv a ničivé dôsledky z hospodárskeho aj sociálneho hľadiska.

4.4 Teroristické organizácie i organizovaný zločin používajú podobné postupy pre pranie špinavých peňazí, okrem iného cez finančný sektor a odvetvie obchodu s nehnuteľnosťami. Organizovaný zločin má silný korupčný vplyv a snaží sa vyvíjať tlak na politické a administratívne orgány a v niektorých prípadoch aj na organizácie občianskej spoločnosti.

4.5 Na medzinárodnej úrovni existujú určité oblasti, ktoré sú pre terorizmus a organizovanú trestnú činnosť spoločné: nelegálny obchod so zbraňami a pašovanie drog. Príkladom zhody terorizmu a organizovaného zločinu je fenomén vydierania. Teroristické skupiny často konajú ako mafiánske organizácie, ktoré financujú svoje barbarské činy z trestnej činnosti: obchodovania s drogami, zbraňami a s ľuďmi, z podvodov s kreditnými kartami, z lúpežných prepadnutí, krádeží a vydierania zamestnancov a podnikateľov, z nelegálnych hazardných hier a inej trestnej činnosti.

4.6 Terorizmus a organizovaná trestná činnosť predstavujú problémy rozdielnej povahy; terorizmus má politické ciele a ohrozuje európsku spoločnosť v určitých historických etapách, zatiaľ čo organizovaná trestná činnosť je problémom verejného poriadku a spoločnosti sa týka neustále.

4.7 Hoci pôvod i ciele sú rôzne, terorizmus a organizovaný zločin majú spoločný záujem: narušiť alebo oslabiť právny systém na dosiahnutie svojich cieľov.

4.7.1 Teroristické organizácie pôsobiace v niektorých európskych krajinách sa usilujú dosiahnuť svoje politické ciele prostredníctvom násilia, zločinu, hrozieb a vydierania. Avšak vedia, že svoj cieľ dosiahnu len vtedy, keď narušia alebo oslabia právny štát a vládu zákona.

⁽⁵⁾ Zaoberajú sa obchodovaním a nelegálnym pašovaním drog a zbraní, obchodovaním s ľuďmi, krádežami, prostitúciou, nelegálnymi hrami, obchodným pirátstvom, atď.

⁽⁶⁾ Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu. Pozri internetovú stránku: http://www.uncjin.org/Documents/Conventions/dcatoc/final_documents_2/convention_spa.pdf

4.7.2 Organizovaný zločin sa snaží zmenšiť a obmedziť priestor pre právny systém a rozšíriť priestor pre beztrestnosť a absenciu zákona. Snaží sa vytvoriť paralelnú spoločnosť, ktorá stojí mimo zákona a práva a podlieha mafiám a zločineckým sieťam.

4.7.3 Hranice medzi právnym systémom a beztrestnosťou sú niekedy nejasné. V niektorých častiach Európy sa teroristom a ich spoločenskej sieti, ako aj organizovanému zločinu podarilo oslabiť štát šírením hrôzy a korupcie v časti politického systému.

4.7.4 Právny systém je odpoveďou na problémy, ktoré nastoľuje terorizmus a organizovaný zločin: predstavuje rovnováhu medzi slobodou a bezpečnosťou, spoločné pôsobenie polície a sudcov, spoluprácu na európskej a medzinárodnej úrovni a aktívnu účasť občanov a občianskej spoločnosti.

4.7.5 Je dôležité, aby spoločnosť ani úrady nepoľavili a nevzdali sa boja proti terorizmu a organizovanému zločinu. Teroristické organizácie pretrvávajú vďaka možnosti, že dosiahnu svoje ciele, a preto sa spoločnosť a úrady musia rozhodne usilovať o to, aby sa im to nepodarilo.

5. Občianska spoločnosť verzus terorizmus a organizovaný zločin

5.1 Terorizmus predstavuje hrubé porušenie ľudských práv, pretože priamo ohrozuje život a slobodu.

5.2 Boj proti terorizmu a organizovanému zločinu prináleží štátu, ktorý musí zabezpečovať slobodu a bezpečnosť svojich občanov. Táto zodpovednosť prináleží hlavne polícii a sudcom. Štát sa musí snažiť o zachovanie primeranej rovnováhy medzi slobodou a bezpečnosťou, o rešpektovanie základných hodnôt (ľudských práv a verejných slobôd) a demokratických hodnôt (právny systém), pretože ako uviedol EHSV v jednom zo svojich stanovísk ⁽⁷⁾: „*história dokázala, že najefektívnejšie bránia bezpečnosť otvorená a slobodná spoločnosť.*“

5.3 Občianska spoločnosť neustále posilňuje demokraciu a hodnoty právneho systému a tak bojuje proti terorizmu a organizovanému zločinu v spoločnosti, s cieľom predchádzať mu, brániť jeho rozvoju a obmedziť dôsledky. Napriek tomu spomínané organizácie nemôžu a ani nesmú nahradiť vnútroštátne a európske orgány v operatívnych politikách.

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV z 15.12.2005 na tému: „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Haagsky Program: Desiat priorít na nasledujúcich päť rokov – Partnerstvo pre európsku obnovu v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“ Spravodajca: pán Pariza (Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006).

5.4 Žiadna ideológia alebo príčina neoprávňuje páchanie trestných činov, teroru alebo vydierania. Použitie teroru na dosiahnutie politických cieľov je nezákonné. Terorizmus nemá odôvodnenie, terorizmus nič neospravedľuje. Je dôležité vytrvať v neúnavnom boji proti politickej a spoločenskej legitimizácii terorizmu, proti radikalizovaným politickým úvahám, ktoré terorizmus chápu ako ďalší nástroj politickej činnosti.

5.5 Veľa európskych občanov si neuvedomuje závažnosť teroristickej hrozby, niektoré skupiny majú dokonca pochybovačný postoj. Občania majú právo dostávať adekvátne informácie o hroziacom nebezpečenstve a právo vyvíjať tlak na politickú moc, aby vystupovala účinnejšie v boji proti terorizmu a organizovanému zločinu.

5.6 Organizácie občianskej spoločnosti v Európe zohrávajú veľmi pozitívnu spoločenskú úlohu a propagujú aktívne európske občianstvo a participatívnu demokraciu.

5.7 Politické systémy závisia od svojej vnútornej vitality. Vitalita Európy znamená demokratickú kultúru spoločnosti. Inštitúcie a politické systémy neustále potrebujú zo strany spoločnosti impulz vitality. Občania a občianska spoločnosť podporujú a bránia sociálny štát, ktorý má zaručovať a ochraňovať ich slobodu a sociálne blaho.

5.8 Avšak európske dejiny 20. storočia nám ukazujú, že politické hodnoty demokracie sú veľmi krehké. Občania a organizácie občianskej spoločnosti musia chrániť hodnoty a princípy, o ktoré sa opiera demokratická Európa.

5.9 Participatívnu demokraciu a právny štát nie je možné udržať alebo zmeniť bez podnetu od občanov a ich organizácií. Občianska spoločnosť prostredníctvom aktivít svojich organizácií permanentne dodáva vitalitu sociálnemu a demokratickému právnemu štátu, aby mohol čeliť relativizmu a radikálnosti.

5.10 Niektoré skupiny občanov sa neangažujú v dostatočnej miere: existuje určitý nedostatok spoločenského svedomia týkajúceho sa problematiky prostitúcie, obchodu s drogami, prania špinavých peňazí, pirátstva spotrebného tovaru, atď.

5.11 Občania a organizácie občianskej spoločnosti sa môžu ešte aktívnejšie angažovať v boji proti organizovanej trestnej činnosti, ktorá má veľkú korupčnú schopnosť v politických systémoch.

6. Európa – priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti

6.1 Haagsky program stanovuje pre Európsku úniu ciele, ktoré jej pomáhajú stať sa spoločným priestorom slobody,

bezpečnosti a spravodlivosti. Avšak na ceste k tomuto cieľu stojíme ešte ďaleko.

6.2 Zločinci a teroristi zatiaľ využívajú túto slabosť Európy k tomu, aby unikali výkonu spravodlivosti. Voľný pohyb osôb, tovarov a služieb umožňuje zločincovi ťažiť z toho, že hranice sú priepustné, avšak pre činnosť polície a súdov naďalej hranice existujú.

6.3 EHSV nemôže pripustiť, aby teroristi a zločinci unikali spravodlivosti z toho dôvodu, že bývalé vnútorné hranice bránia činnosti policajných a súdnych orgánov.

6.4 EÚ musí vypracovať spoločnú stratégiu boja proti terorizmu. Komisia a Rada by mali neustále byť hnacou silou a prekonať súčasný stav, keď sa rozhodnutia prijímajú „za horúca“ Policajná a súdna spolupráca je v Európe veľmi slabá, pretože dostupné právne a operatívne nástroje sú nepostačujúce v boji proti terorizmu a organizovanému zločinu. Veľká väčšina nástrojov spadá do právomoci štátu a podľa zmluvy stále tvoria súčasť „tretieho piliera EÚ“, to znamená riešenie na medzivládnej úrovni.

6.5 Európsku bezpečnostnú stratégiu treba vypracovať v rámci Spoločenstva a prekonať súčasný stav, keď spolupráca prebieha iba na medzivládnej úrovni. Pokiaľ táto problematika ostane naďalej v treťom pilieri EÚ, znižuje sa jej účinnosť a celkový dosah. EHSV žiada Radu, aby vytvorila pre oblasť bezpečnostných politík spoločný, globálny a jednotný právny rámec. Je možné k tomu použiť ustanovenia článku 42 Zmluvy o EÚ, ako navrhoval Európsky parlament⁽⁸⁾ a nahradiť pravidlo jednomyselného hlasovania hlasovaním kvalifikovanou väčšinou.

6.6 Zločinecké organizácie neustále využívajú vonkajšie hranice pre svoju trestnú činnosť. Dozorné orgány a v prvom rade samotné colnice a ich medzinárodné vzájomné administratívne služby by mali účinnejšie využívať colný kódex EÚ. Tento kódex by mal obsahovať harmonizáciu obvinení a trestov pre jednotný colný priestor Spoločenstva, ako aj zovšeobecnenie práva na prenasledovanie trestných činov (extrateritoriálna kontinuita stíhania v rámci EÚ) a vzájomné uznanie vznesených rozsudkov. V iných stanoviskách EHSV navrhol, že je potrebné vytvoriť Európsku hraničnú stráž.⁽⁹⁾

6.7 Členské štáty musia posilniť výmenu informácií medzi spravodajskými a bezpečnostnými službami o hrozbách pre vnútornú a vonkajšiu bezpečnosť EÚ. Mali by spoločne využívať strategické analýzy teroristických hrozieb a vypracovať spoločné plány na ochranu základnej infraštruktúry.

⁽⁸⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu o pokroku zaznamenanom v roku 2004 pri vytváraní priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. P6_TA(2005)0227, 8.6.2005.

⁽⁹⁾ Pozri hlavne Stanovisko EHSV z 27.10.2004 k „Návrhu rozhodnutia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie č. 2002/463/ES, ktorým sa prijíma akčný program pre administratívnu spoluprácu v oblasti vonkajších hraníc, víz, azylu a imigrácie (program ARGO)“ Spravodajca: pán Pariza (Ú. v. EÚ C 120, 20.5.2005).

6.8 Pre zlepšenie účinnosti polície je veľmi dôležitý princíp dostupnosti informácií. Tento princíp znamená nový prístup k zlepšeniu cezhraničnej výmeny policajných informácií v EÚ založený na tom, že pracovník vyšetrovacieho orgánu v jednom členskom štáte môže získať z iného členského štátu všetky informácie, ktoré potrebuje pre vyšetrovanie⁽¹⁰⁾. Jeho zavedenie do praxe si bude vyžadovať vysoký stupeň dôvery medzi policajnými orgánmi príslušných štátov. Nedostatok dôvery, ktorej príčiny by bolo dobré analyzovať a o záveroch podať správu občianskej spoločnosti, bol jedným z rozhodujúcich faktorov, ktoré do dnešného dňa brzdili spoluprácu na európskej úrovni.

6.9 Je potrebné, aby sa posilnila úloha EÚ a aby sa európska bezpečnostná stratégia vyvíjala v rámci Spoločenstva za účelom zlepšenia jej účinnosti a transparentnosti. V otázkach bezpečnosti je potrebné „viac Európy“. EHSV navrhol⁽¹¹⁾, aby sa v otázkach bezpečnosti prijala metóda Spoločenstva, pričom by sa Komisii udelilo právo iniciatívy a Parlamentu možnosť spoluprotodhodovania. Tiež by bolo potrebné, aby Rada odstúpila od pravidla jednomyselného hlasovania a schválila rozhodovanie väčšinou a aby mal Súdny dvor svoje vlastné kompetencie.

6.10 Europol by mal nadobudnúť viac než len koordinačnú funkciu, aby bol funkčnejší. EHSV navrhuje, aby sa transformoval na agentúru, ktorá by mala vlastné operatívne kompetencie a možnosť vyšetrovania na celom území EÚ. Haagsky program vyzýva v praxi na väčšiu spoluprácu a koordináciu medzi policajnými, súdnymi a colnými orgánmi na vnútroštátnej úrovni, ako aj medzi týmito orgánmi a Europolom. Členské štáty by mali podporiť štatút Europolu ako európskej agentúry a tak umožniť, aby spolu s Eurojustom zohrávala rozhodujúcu úlohu v boji proti organizovanému zločinu a terorizmu. Je neprijateľné, že niektoré členské štáty ešte stále neratifikovali a nezačali uplatňovať protokoly, ktoré menia a dopĺňajú Dohovor o Europole⁽¹²⁾. Táto problematika je naliehavá, pokiaľ naozaj existuje vôľa poskytnúť Europolu podporu a prostriedky potrebné na jeho efektívne fungovanie ako základného kameňa európskej policajnej spolupráce. Od 1. januára 2006 Europol nahradí svoje výročné správy o stave trestnej činnosti v Európskej únii „vyhodnotením hrozieb“ týkajúcich sa závažných foriem trestnej činnosti.

6.11 Eurojust má za cieľ koordináciu medzi vnútroštátnymi súdnymi orgánmi v boji proti organizovanému zločinu a terorizmu, avšak napriek pokroku ktorý od svojho vzniku dosiahol, je ešte stále ďaleko od dosiahnutia stanovených cieľov. Právne prostriedky a finančné zdroje, ktorými disponuje Eurojust, sú nedostačujúce a tiež sa líšia záväzky členských štátov,

⁽¹⁰⁾ Európska komisia predložila 12.10.2005 návrh rámcového rozhodnutia o výmene informácií na základe zásady dostupnosti, KOM (2005) 490, konečné znenie, 12.10.2005.

⁽¹¹⁾ Stanovisko EHSV zo 14.12.2005 na tému „Návrh rozhodnutia Rady na vytvorenie špecifického programu Prevencia, pripravenosť a riadenie následkov terorizmu, na obdobie rokov 2007-2013. Všeobecný program Bezpečnosť a ochrana slobôd“ Spravodajca: pán Cabra de Luna (Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006).

⁽¹²⁾ Írsko a Holandsko sú jednými štátmi, ktoré ich ešte neratifikovali.

keďže v niektorých štátoch zákony nie dostatočne podporujú súdnu spoluprácu.

6.12 EHSV navrhuje, aby sa prostredníctvom Eurojustu účinne rozvíjala spoločná vyšetrovacia činnosť sudcov a prokurátorov v EÚ v rámci boja proti organizovanému zločinu a terorizmu. Informácie z vnútroštátneho vyšetrovania by sa mali postúpiť Eurojustu, ktorý by mal vytvoriť kvalitnú európsku databázu.

6.13 Justičná spolupráca v trestných záležitostiach je nevyhnutná, avšak v súčasnosti vládne vo vzťahoch medzi súdnymi orgánmi nedôvera. V oblasti trestných záležitostí neexistuje „európska súdna kultúra“ ani minimálne spoločné normy. Ako občania by sme mali byť oveľa náročnejší na inštitúcie Európskej únie a na členské štáty pokiaľ ide o požiadavku maximálnej súdnej spolupráce všetkých členských štátov. My, občania, žiadame, aby sa žiadny terorista alebo zločinec nevyhol výkonu spravodlivosti z dôvodov vyplývajúcich z nedostatku porozumenia alebo z nedostatku postupov pre spoluprácu.

6.14 EHSV podporuje iniciatívu Európskeho parlamentu, ktorý členským štátom odporúča, aby upravili svoje trestnoprávne normy tak, aby boli teroristické činy zahrnuté v rámcovom rozhodnutí považované za nepremlčateľné. V tomto zmysle EHSV⁽¹³⁾ rozhodne súhlasí s tým, aby Medzinárodný súdny dvor súdnu právomoc vo veciach teroristických trestných činov.

6.15 Súčasná situácia je pre občanov nepochopiteľná a neprijateľná. Je nepochopiteľné, aby boli iniciatívy blokované kvôli tomu, že členské štáty uprednostňujú výsady štátov pred prioritami, ktoré vyplývajú zo spoločného boja proti terorizmu a organizovanému zločinu. Európski občania nechápu rozptýlenie prostriedkov a nástrojov pre boj proti terorizmu a organizovanému zločinu v Európe. Koordinátor Rady pre boj proti terorizmu, člen Komisie zodpovedný za slobodu, bezpečnosť a spravodlivosť, Europol, Eurojust, atď. predstavujú príliš veľa nekoordinovaných prvkov, ktoré majú spoločný cieľ.

6.16 Rozptýlenie zdrojov nie je práve ten najlepší spôsob na dosiahnutie efektívnosti. Europol a Eurojust musia prekonať súčasné problémy vzájomnou spoluprácou a musia posilniť spoločné vyšetrovacie tímy. Spravodajské služby musia vylepšiť svoje postupy pri prenose informácií v rámci Europolu. OLAF musí spolupracovať s Europolom a Eurojustom pri vyšetrovaní trestných činov. Je nevyhnutné, aby si rôzne agentúry a služby navzájom vymieňali údaje a vyšetrovania, aby bol ich boj proti zločinom účinnejší.

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV z 15.12.2005 na tému „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Haagsky program: Desiat priorít na nasledujúcich päť rokov – Partnerstvo pre európsku obnovu v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“ Spravodajca: pán Pariza (Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006).

6.17 Keďže terorizmus predstavuje celosvetovú hrozbu, boj proti terorizmu sa týka aj zahraničnej aj bezpečnostnej politiky EÚ. Hlavnými otázkami sú medzinárodná spolupráca a účinná spolupráca všetkých zainteresovaných strán. EHSV považuje za nevyhnutné, aby sa úsilie EÚ v boji proti terorizmu a organizovanému zločinu navzájom dopĺňalo s rovnakým úsilím regionálnych organizácií, ktoré zastávajú hodnoty a záujmy EÚ. Preto je dôležité hľadať súčinnosť a spôsoby ako posilniť spoluprácu s organizáciami ako OSN, OBSE a Radou Európy v oblastiach, kde každá z týchto organizácií prináša pridanú hodnotu cieľom vytýčeným v politikách EÚ zameraných na boj proti terorizmu a organizovanému zločinu.

6.18 Aby sa minimalizovalo riziko radikalizácie, Európa sa musí snažiť o takú zahraničnú politiku, ktorá propaguje hodnoty, ako sú demokracia, mier, dialóg medzi rozličnými kultúrami, boj proti chudobe a korupcii, rozšírenie ľudských práv vo svete a medzinárodnú spoluprácu v rámci Organizácie Spojených národov.

7. Úloha občianskej spoločnosti pri prevencii násilnej radikalizácie

7.1 Organizácie občianskej spoločnosti sú vyjadrením demokratických práv občanov organizovať sa a angažovať sa, napr. spoločensky, politicky a v oblasti kultúry. Organizácie občianskej spoločnosti sú vďaka svojim aktivitám veľmi dôležitými hráčmi pri predchádzaní terorizmu, pretože podporujú sociálnu súdržnosť a konajú proti faktorom, ktoré prispievajú k násilnej radikalizácii. Musia počítať s prostriedkami na svoju činnosť, aby mohli šíriť výchovu k európskym hodnotám.

7.2 Teroristi nepochádzajú z vopred vymedzených vekových kategórií ani sociálnych tried, a preto sa niektoré skupiny spoločnosti môžu stať veľmi zraniteľné. Chudoba, neprospech v škole, nedostatok pracovných príležitostí, diskriminácia, nedostatok občianskych hodnôt, konflikty identity, sociálne vylúčenie, atď. sú živnou pôdou pre vznik frustrácií. Sekty, náboženský fundamentalizmus, teroristické skupiny a zločinecké organizácie lovia svoje obeť práve v týchto vodách a tu robia nábor do svojich radov.

7.3 EHSV v podstate súhlasí s oznámením Komisie ⁽¹⁴⁾ na tému: „Nábor teroristov – boj proti faktorom, ktoré prispievajú k násilnej radikalizácii.“ Je to oblasť v ktorej pôsobia a pracujú organizácie občianskej spoločnosti.

7.4 EHSV by chcelo vyzdvihnúť tie najdôležitejšie aspekty.

7.4.1 Najpotrebnejšie sú programy zamerané na školopovinnú mládež, ktorých cieľom je predísť tomu, aby sa táto

skupina chytila do sietí tých, ktorí podporujú radikálne a násilnícke myšlienky. Dôležité je podporovať školské programy na európskej úrovni a vzdelávacie aktivity pre mladých ľudí, aby tak získali občianske vzdelanie, ktoré zastáva demokratické hodnoty, rovnosť, toleranciu a pochopenie pre kultúrnu rozmanitosť.

7.4.2 Európska stratégia zamestnanosti a lisabonské ciele by mali posilniť politiky, ktoré podporujú pracovné zaradenie tých najzraniteľnejších jednotlivcov i menších.

7.4.3 Občianska spoločnosť a verejné orgány by mali zvoliť pedagogický prístup, aby všetci bez ohľadu na svoj pôvod mali prístup k adekvátnym informáciám a vzdelávaniu v duchu takých hodnôt, ako sú: pluralizmus, sloboda vyznania a náboženstva, rovnosť žien a mužov, tolerancia a nekonfesionálny charakter štátu, a iné, ktorých základom je demokracia a právny štát v Európe.

7.4.4 EHSV vypracoval niekoľko návrhov usilujúcich sa o to, aby sa integrácia stala prioritným cieľom imigračnej politiky Spoločenstva ⁽¹⁵⁾.

7.4.5 Kľúčové mienkotvorné osobnosti a médiá môžu pozitívne prispievať k integrácii prostredníctvom vyváženého spravodajstva.

7.4.6 Európske spoločnosti sú dnes multikultúrne a pluralitné. Napriek tomu národné, etnické a náboženské menšiny trpia často rasizmom, xenofóbiou a diskrimináciou.

7.4.7 V Európe pracujú veľmi aktívne sociálne organizácie, ktoré podporujú dialóg medzi náboženstvami a kultúrami a ktoré bojujú proti netolerancii, rasizmu, xenofóbii a násilnému extrémizmu.

7.4.8 Úrady by mali prekonzultovať s týmito organizáciami a vytvoriť systémy pre spoluprácu, aby sa zmiernilo napätie, ktoré je živnou pôdou pre radikalizmus a násilie. Podniky, odbory a všetky organizácie občianskej spoločnosti zohrávajú veľmi dôležitú úlohu pri vzdelávaní, integrácii a v boji proti diskriminácii.

7.5 EHSV pozitívne hodnotí vývoj výskumných programov a analýz sociálnych procesov násilnej radikalizácie, terorizmu a organizovanému zločinu a navrhuje Komisii, aby poskytla prostriedky na pomoc expertným skupinám (tzv. „think-tanks“), univerzitám a výskumným strediskám.

⁽¹⁵⁾ Pozri stanovisko EHSV z 21.3.2002 na tému: „Prisťahovalectvo, integrácia a úloha organizácií občianskej spoločnosti“ [neoficiálny preklad], spravodajca: pán Pariza (Ú. v. ES C 125, 27.5.2002), z 10.12.2003 na tému: „Prisťahovalectvo, integrácia a zamestnanosť“ [neoficiálny preklad], spravodajca: pán Pariza (Ú. v. ES C 80, 30.3.2004) 13. 9. 2006 a na tému: „Imigrácia v EÚ a integračné politiky: Spolupráca medzi regionálnou a miestnou správou a organizáciami občianskej spoločnosti“, spravodajca: pán Pariza.

⁽¹⁴⁾ KOM (2005) 313, konečné znenie.

8. Ohľaduplnosť k obetiam

8.1 Obete terorizmu pociťujú na vlastnej koži násilie, ktoré je namierené proti spoločnosti ako celku a proti hodnotám, ktoré uznáva. Obete odzrkadľujú skutočnú tvár terorizmu, predstavujú hlas spoločnosti a prvú líniu v boji proti terorizmu. Obete sú kľúčovými činiteľmi pri propagácii potrebného zapojenia spoločnosti do boja proti terorizmu a pri formulovaní občianskej odpovede. Predstavujú najpevnejší prvok pre politickú a morálnu diskreditáciu a izoláciu terorizmu.

8.2 Najväčšou úctou a pamiatkou obetiam je obrana demokracie a právneho štátu, aby bola spoločnosť v Európe slobodná a otvorená.

8.3 Obete predstavujú, jedným alebo druhým spôsobom to, čo teroristi a organizovaný zločin nemôžu pripustiť: legitímnu a demokratickú moc v rámci právneho štátu, ktorej vládne zákon. Občianska spoločnosť by mala odovzdávať ďalej túto spoločenskú a politickú výchovu, aby občania priznali obetiam potrebné spoločenské a politické uznanie a neustále oživovali demokraciu a právny štát.

8.4 Ochrana obetí je účinným preventívnym opatrením. Obete terorizmu si zaslúžia všetok rešpekt, podporu, pomoc občanov a inštitúcií. Nespravodlivosť prežitej skúsenosti a dôsledky spôsobené prežitým útokom treba liečiť rozhodným konaním občianskej spoločnosti a štátnych a európskych orgánov, ktoré by sa mali postarať o ich potreby a dohliadnúť na to, aby sa čo možno najviac zmiernilo ich utrpenie.

8.5 EHSV navrhuje Európskej únii nasledujúce opatrenia na ochranu obetí terorizmu a ich rodín a na to, aby sa im dostalo náležitej úcty.

8.5.1 Vypracovať legislatívny rámec minimálnych noriem, ktorý bude zaručovať právo na dôstojnosť, rešpektovanie súkromného a rodinného života, právo na finančné odškodnenie, právo na lekársku, psychologickú a sociálnu starostlivosť, právo na efektívny prístup k súdom, právo na opätovné začlenenie do pracovného a spoločenského života a právo na odborné a akademické vzdelanie, ktoré umožní rovnosť na trhu pracovných príležitostí.

8.5.2 Podrobne vypracovať štandardy, odporúčania, osvedčené postupy a usmernenia na ochranu obetí terorizmu, ktoré by v tejto oblasti viedli aktivity členských štátov. Komisia by mala disponovať finančnými prostriedkami na pomoc združeniam obetí terorizmu a pri zakladaní európskych sietí.

8.6 Takisto nesmieme zabúdať na ďalšie obete, o ktorých sa veľa nevie, pretože ich situácia má menšie mediálne pokrytie. Máme tým na mysli obeť zločineckých organizácií, ktoré ohrozujú ľudské práva v rovnakej miere ako teroristické organizácie. Obete vydierania, krádeží, drog, obeť obchodovania s ľuďmi, prostitúcie a obchodovaniu so ženami, obeť nelegálneho pracovného vykorisťovania.

8.7 Všetkým obetiam zločinov by mali venovať zvýšenú pozornosť orgány a občianska spoločnosť. EHSV v dvoch svojich stanoviskách⁽¹⁶⁾ podporil návrh, aby EÚ disponovala spoločnými právnymi predpismi týkajúcimi sa odškodňovania obetí zločinov. Poistovne a vzájomné poisťovacie spoločnosti by mali prevziať nové záväzky a zaradiť medzi svoje produkty možnosti lepšieho krytia obetí.

9. Financovanie terorizmu a organizovaného zločinu

9.1 Výbor vypracoval niekoľko stanovísk⁽¹⁷⁾, ktoré obsahujú jeho návrhy na zlepšenie spolupráce verejného a súkromného sektora v boji proti financovaniu terorizmu a zločineckých organizácií. Práve finančné spoločnosti musia prijať náročnejšie záväzky.

9.2 EHSV vydal nedávno dve stanoviská⁽¹⁸⁾ o povinnosti finančných inštitúcií zabezpečiť väčšiu transparentnosť finančných transakcií s cieľom sťažiť nezákonné aktivity. EHSV naliehavo žiada členské štáty, aby prostredníctvom vhodných zákoných opatrení zabezpečili, aby súkromné podniky a neziskové organizácie, ktoré by mohli byť súčasťou cesty, cez ktorú prúdia peniaze na financovanie teroristických aktivít, prijali odporúčania Medzinárodnej finančnej akčnej jednotky pre boj proti praniu špinavých peňazí (GAFI)⁽¹⁹⁾ a financovaniu terorizmu. To však nesmie viesť k tomu, že angažovanie sa občanov v organizáciách občianskej spoločnosti bude predmetom všeobecného podozrenia.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV z 20.3.2002 na tému: „Zelená kniha – Odškodnenie obetí trestných činov“ Spravodajca: pán Melícias (Ú. v. ES C 125, 27.5.2002).

Stanovisko EHSV z 26.2.2003 na tému: „Návrh nariadenia Rady týkajúci sa odškodňovania obetí trestných činov“ Spravodajca: pán Koryfidis (Ú. v. EÚ C 95, 23.4.2003).

⁽¹⁷⁾ Pozri hlavne stanovisko EHSV z 11.5.2005 na tému: „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o prevencii používania finančného systému na účely prania špinavých peňazí, vrátane financovania terorizmu“ Spravodajca: pán Simpson (Ú. v. EÚ C 267, 27.10.2005).

⁽¹⁸⁾ Stanovisko EHSV z 21.4.2006 na tému: „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o údajoch o príkazcovi, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov“ Spravodajca: pán Burani. (Ú. v. C 185, 8.8.2006).

Stanovisko EHSV z 11.5.2005 na tému: „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o prevencii používania finančného systému na účely prania špinavých peňazí, vrátane financovania terorizmu“ Spravodajca: pán Simpson (Ú. v. EÚ C 267, 27.10.2005).

⁽¹⁹⁾ Jednotka vytvorená členskými štátmi skupiny G-8.

9.3 Odvetvie obchodu s nehnuteľnosťami sa čoraz viac stáva oblasťou, kde sa prepiera veľa peňazí pochádzajúcich z terorizmu a sietí organizovaného zločinu. V niektorých prípadoch sú týmito skupinami skorumpované aj miestne orgány. Podniky v oblasti nehnuteľností, veľké stavebné firmy a prevádzkovatelia v danom sektore by mali spolupracovať s vnútroštátnymi úradmi, aby zabránili využívaniu tohto sektora na pranie nezákonných prostriedkov a špinavých peňazí získaných teroristami a organizovaným zločinom.

9.4 Medzinárodný trh s umeleckými dielami, filatelistický trh a trh so starožitnosťami sa čoraz častejšie stáva miestom prania peňazí pochádzajúcich z kriminálnych aktivít. Podniky, ktoré pracujú s týmto tovarom musia aktívnejšie spolupracovať s úradmi, aby bol tento trh transparentnejší.

9.5 Európska únia musí disponovať spoločnými právnymi a administratívnymi nástrojmi a spolupracovať s aktivitami jednotlivých štátov orientujúcimi sa na boj proti týmto nezákonným aktivitám. Rada Európskej únie by mala dohliadať na to, aby v každom členskom štáte existovali adekvátne právne predpisy v trestných záležitostiach v rámci minimálnych spoločných noriem Spoločenstva, aby bolo možné trestne stíhať financovanie terorizmu a organizovaného zločinu.

9.6 Akčný plán EÚ boja proti terorizmu⁽²⁰⁾ obsahuje opatrenia na koordináciu jednotiek daňových a finančných spravodajských služieb, ktoré je potrebné rozšíriť. Je povinnosťou všetkých členských štátov konať účinne a dosiahnuť v rámci Rady potrebnú koordináciu.

10. Internet a sieť mobilných telefónov

10.1 Prevádzkovatelia Internetu a sietí mobilných telefónov musia spolupracovať s úradmi a dodržiavať zákony, ktoré stanovujú povinnosť uchovávať údaje o prevádzkovaní internetovej komunikácie (nie o obsahu správ).

10.2 Spolupráca je potrebná aj v oblasti získavania osobných údajov pri nákupe kariet do mobilných telefónov, pretože teroristické skupiny a zločinecké siete sa pri vzájomnej komunikácii skrývajú za anonymitu služieb elektronickej pošty alebo predplatených kariet do mobilných telefónov, aby ich nebolo možné odhaliť a dokonca aby mohli na diaľku odpáliť výbušniny. EHSV k tejto problematike vydal niekoľko stanovísk⁽²¹⁾. Parlament tiež vydal správu⁽²²⁾, s ktorou EHSV súhlasí.

10.3 Európska spoločnosť je veľmi zraniteľná v oblasti počítačovej kriminality; zločinecké organizácie čoraz častejšie využívajú Internet na svoju trestnú činnosť.

10.4 Internet sa čoraz viac stáva nevyhnutnosťou pre riadne fungovanie európskych spoločností, pre podniky a jednotlivcov, pre poskytovateľov dôležitých služieb i pre verejné správy a tiež pre políciu a súdnictvo. Európu ohrozuje nové nebezpečenstvo: počítačový terorizmus, ktorý môže spôsobiť kolaps spoločnosti.

10.5 Prevádzkovatelia internetu musia zlepšiť bezpečnostné systémy a spolupracovať s policajnými a súdnymi orgánmi v boji proti týmto novým trestným činom.

11. Média

11.1 Komunikačné médiá majú právo a povinnosť pravdivo informovať a mali by sa vyhnúť takému spôsobu spravodajstva, ktoré je v záujme teroristických organizácií. Tiež by nemali šíriť zábery a informácie, ktoré by mohli narušiť súkromie a dôstojnosť obetí. Pred týmito nebezpečenstvami treba chrániť hlavne mladých ľudí. V tomto zmysle musia byť verejno-právne médiá prikladom.

11.2 Média by mohli vypracovať vhodný kódex správania a spolupracovať s úradmi, aby sa obetiam zaručila dôstojnosť a súkromie, pričom by sa mali vyhnúť takému spôsobu informovania, ktoré by mohlo slúžiť propagandistickým zámerom teroristických skupín.

11.3 Komisia pripravuje konferenciu na európskej úrovni za účasti najdôležitejších médií. EHSV si myslí, že je to dobrá príležitosť na výmenu osvedčených postupov, na stanovenie systémov samočinnej regulácie, na príspevanie k európskej verejnej mienke a poskytnutie konštruktívnej vízie zo strany Európskej únie.

12. Strategické infraštruktúry

12.1 Teroristi sa snažia dosiahnuť svoje kriminálne ciele tiež útokom na strategické infraštruktúry a najdôležitejšie verejné služby. Cieľmi pre teroristov sú dopravné prostriedky a dopravná sieť, energetická sieť a dodávateľia energie, dodávateľia pitnej vody, telefonické a komunikačné systémy a ich prevádzkovatelia a miesta, kde sa sústreďuje veľký počet ľudí, atď.

12.2 Nad európskymi spoločnosťami visia nové teroristické hrozby; väčšina odborníkov sa zhoduje v tom, že aktuálnymi hrozbami sú rádiologický, jadrový, chemický, biologický a bakteriologický útok. Odvetvia, ktoré pracujú s týmito produktmi, musia zlepšiť svoje bezpečnostné systémy a účinne spolupracovať s policajnými orgánmi.

⁽²⁰⁾ Pozri plán, ktorý Rada schválila dňa 13.2.2006.

⁽²¹⁾ Pozri predovšetkým: stanovisko EHSV z 19.1.2006 na tému: „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o uchovávaní údajov spracovaných v súvislosti s poskytovaním verejných elektronických komunikačných služieb a zmena a doplnenie smernice 2002/58/ES“ Spravodajca: pán Hernández Bataller (Ú. v. EÚ C 69, 21.3.2006).

⁽²²⁾ Pozri správa Parlamentu A6(2005) 365, 28.11.2005.

12.3 EHSV gratuluje Komisii k vynikajúcej iniciatíve vo forme Programu na výskum bezpečnosti (SRC '06) a odporúča pokračovať vo financovaní výskumných projektov v oblasti spoločnej pre súkromný aj verejný sektor, aby sa zvýšila bezpečnosť v spoločnom priestore Európskej únie.

12.4 Napriek tomu by bolo vhodné, keby sa tento program rozšíril aj na našich partnerov na východných a južných hraniciach (oblasť Stredozemného mora) v rámci Európskej susedskej politiky.

12.5 Súkromný sektor by mal byť pripravený účinne pomáhať orgánom v krízových situáciách s cieľom pomôcť zvládnuť možné katastrofické dôsledky teroristických útokov. Za týmto účelom by bolo potrebné určiť oblasti, v ktorých by mohla organizovaná občianska spoločnosť prispieť pridanou hodnotou v prípade krízových situáciách a tiež uzavrieť dohody a zmluvy, ktoré by umožnili aktivovať účinný mechanizmus pre spoločné riešenie kríz.

12.6 Schopnosť prevencie a reakcie závisí od informácií, účinného riadenia poznatkov a schopnosti predvídať situácie do budúcnosti. Do odpovede na výzvy terorizmu a organizovaného zločinu by mali byť zaangażovaní všetci a preto je potrebné, aby sa tok informácií adekvátne šírili medzi zainteresovanými subjektmi.

12.7 Kvalifikovaní zodpovední jednotlivci v podnikoch a organizáciách občianskej spoločnosti (predovšetkým v strategických oblastiach) musia mať prístup k potrebným informáciám týkajúcim sa teroristických činov a organizovaného zločinu, ktoré sa týkajú oblastí ich zodpovednosti, aby sa mohli na hrozby pripraviť a predchádzať im.

13. Európska platforma pre spoluprácu verejného a súkromného sektora

13.1 Komisia pripravuje oznámenie o spolupráci súkromného a verejného sektora v boji proti organizovanému zločinu a terorizmu, ktoré obsahuje Akčný plán partnerstiev súkromného a verejného sektora. Kľúčovým prvkom spolupráce je na základe návrhu Komisie už spomínaná platforma pre spoluprácu verejného a súkromného sektora namierená proti organizovanému zločinu a terorizmu. Malo by byť definované aj jej zloženie, spôsoby zásahov a pravidlá fungovania tejto platformy, ktorá by mala byť ustanovená koncom roka. Bude sa pravidelne stretávať s cieľom prediskutovať záležitosti spoločného záujmu, identifikovať politické a legislatívne oblasti pôsobnosti, riadiť preventívne stratégie, zabezpečovať výmenu osvedčených postupov a informácií, atď.

13.2 Túto platformu budú tvoriť zástupcovia členských štátov a na princípe dobrovoľnosti zástupcovia reprezentatív-

ných združení európskych podnikateľov, odborov, mimovládnych organizácií zaangażovaných do boja proti organizovanému zločinu a terorizmu, atď. Bude sa snažiť umocniť výhody a súčinnosti, ktoré môže poskytnúť takýto typ spolupráce. Konečným cieľom tejto iniciatívy je znížiť účinok organizovaných trestných činov a terorizmu v Európe a zabezpečiť, aby sa stala bezpečným miestom pre verejnú činnosť, pre obyvateľov i pre hospodárske aktivity.

13.3 Podmienky účasti občianskej spoločnosti

13.3.1 Občianska spoločnosť si želá, aby inštitúcie Spoločenstva a členských štátov brali do úvahy obavy, ktoré im sprostredkujú občania. Občania si prajú, aby bol boj proti terorizmu a organizovanému zločinu účinný. Nechcú počúvať výhovorky národného, politického alebo právneho charakteru ospravedlňujúce neriešenie problémov, ktoré vznikajú počas boja proti zločinu a terorizmu. Občania chcú riešenia a toto fórum by im malo dať odpovede na ich obavy.

13.3.2 EHSV je toho názoru, že návrh Komisie vytvoriť platformu pre verejný a súkromný sektor je dobrý, avšak nie je dostatočujúci.

13.3.3 EHSV by mal byť účastný pri realizácii tohto návrhu a pri vyhodnocovaní spomínanej platformy.

13.3.4 Zastupovanie organizovanej občianskej spoločnosti v Európskej únii, podľa Zmluvy, pripadá Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru. Samozrejme, bude potrebná účasť aj ďalších subjektov zastupujúcich špecifické záujmy, ale keďže EHSV zastupuje všeobecné záujmy, mal by byť v platforme zastúpený tromi poradcami (jedným za každú skupinu).

13.3.5 EHSV vyzýva členské štáty, aby podporili vytvorenie platformy verejného a súkromného sektora aj na miestnej a mestskej úrovni a aby mali rovnaké ciele v oblasti spolupráce, ako má platforma na úrovni Spoločenstva.

13.4 Spolupráca verejného a súkromného sektora v boji proti terorizmu a organizovanému zločinu.

13.4.1 EHSV považuje za nevyhnutné vytvoriť široký priestor pre spoluprácu medzi verejným a súkromným sektorom, aby sa podporili a umocnili súčinnosti, ktoré by sa mohli preniesť do boja proti organizovanému zločinu a terorizmu.

13.4.2 Hlavné ciele spolupráce sú:

a) Prvým cieľom občianskej spoločnosti je ochrana nielen pred zločinmi terorizmu a organizovaným trestným činom, ale tiež ochrana zraniteľných osôb a skupín obyvateľstva pred tým, aby ich teroristické a zločinecké organizácie vtiahli do svojich sietí.

- b) Určiť najzraniteľnejšie oblasti, ktoré sú najviac ohrozené pôsobením zločineckých skupín a posilniť v týchto oblastiach vnútornú ochranu a prepojenie na zložky, ktoré potláčajú organizovaný zločin a terorizmus.
- c) Uľahčovať výmenu informácií a skúseností, aby sa minimalizoval počet príležitostí na páchanie trestných činov.
- d) Oboznamovať európske i vnútroštátne inštitúcie o obavách jednotlivých skupín občianskej spoločnosti, aby sa inštitúcie mohli v boji proti terorizmu a organizovanému zločinu sústrediť hlavne na tie oblasti, ktoré sú pre občanov najdôležitejšie.
- e) Oboznamovať európske a vnútroštátne inštitúcie so základnými potrebami podnikov a organizácií v EÚ v súvislosti s ochranou pred organizovaným trestným činom. Diskutovať so spomínanými inštitúciami o najlepších spôsoboch ochrany pred zločineckými útokmi a o spôsoboch stíhania za trestné činy.
- f) Definovať oblasti na výmenu skúseností v konkrétnych sektoroch a v obzvlášť citlivých témach, ktorých sa týka prenikanie organizovaného zločinu. Sú to tieto prioritné oblasti: finančný sektor, doprava, komunikácie a energetika.
- g) Podporovať európske platformy na prevenciu.
- h) Služiť ako debatné fórum, aby bolo možné analyzovať mieru spokojnosti a zohľadnenie potrieb a požiadaviek obetí terorizmu a organizovaného zločinu.

- i) Smerovať stratégie a politiky Spoločenstva v oblasti terorizmu a organizovaného zločinu z pohľadu organizovanej občianskej spoločnosti.
- j) Posilniť kontakt medzi najkvalifikovanejšími odborníkmi z oboch sektorov, aby sa čo najlepšie využili vedomosti a skúsenosti v oblasti ochrany a boja proti organizovanému zločinu a terorizmu.
- k) Zúčastniť sa pri zavádzaní platformy a pri jej vyhodnotení.

13.5 Spôsoby spolupráce

13.5.1 Spôsob spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom, založený na podobnom nástroji ako navrhovala Komisia, môže byť ideálnym prostriedkom na prvé prepájanie oboch sektorov. Pokiaľ bude zastúpenie v platforme dostatočné, potom bude mať spolupráca verejného a súkromného sektora väčší dosah a jej opatrenia pre boj proti terorizmu a organizovanému zločinu budú efektívnejšie.

13.5.2 Tento spôsob spolupráce musí umožniť vytvorenie odborných alebo špecifických pracovných skupín, vytvorených špeciálne pre predmetnú problematiku a špecificky prepojených so štruktúrou vytvorenou pre spoluprácu medzi verejným a súkromným sektorom.

13.5.3 Táto platforma pre spoluprácu môže prizývať na svoje zasadnutia organizácie, podniky, odborníkov, európske i vnútroštátne orgány i všetkých tých, o ktorých si myslí, že by mohli poskytnúť informácie a skúsenosti a prispieť tak pridanou hodnotou do boja proti terorizmu a organizovanému zločinu.

V Bruseli 13. septembra 2006.

Predsedkyňa

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND